

ICOM-CIDOC Amsterdam 10-15 november 2024 – Everything is connected

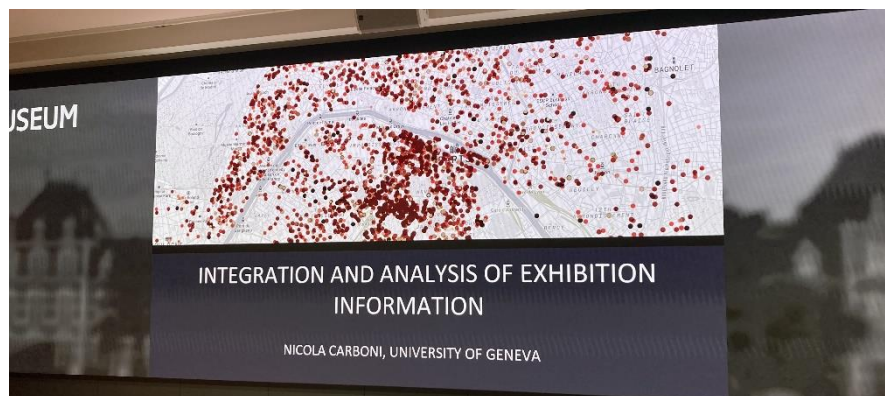

Foto: Monique Kooijmans

Tack vare resebidrag från svenska ICOM fick jag möjlighet att delta i ICOM-CIDOC:s årliga konferens som 2024 hölls i Amsterdam. Organisatör för konferensen var Rijksmuseum Amsterdam och föreläsningarna hölls i museets auditorium. Totalt deltog 289 personer (varav 235 på plats), från 35 länder. Vi var tre deltagare från Enheten för samlingar på Stadsmuseet i Stockholm.

Programmet bestod av ett stort antal kortare föredrag och några lite längre, totalt ett 40-tal programpunkter. Utöver detta fanns också en session med ett antal kortare videopresentationer och posters av aktuella projekt. Den första dagen bestod av workshops, därefter kom tre konferensdagar med föredrag och veckan avslutades med en dag av studiebesök. Jag deltog under de tre konferensdagarna och ett av studiebesöken på den avslutande dagen.

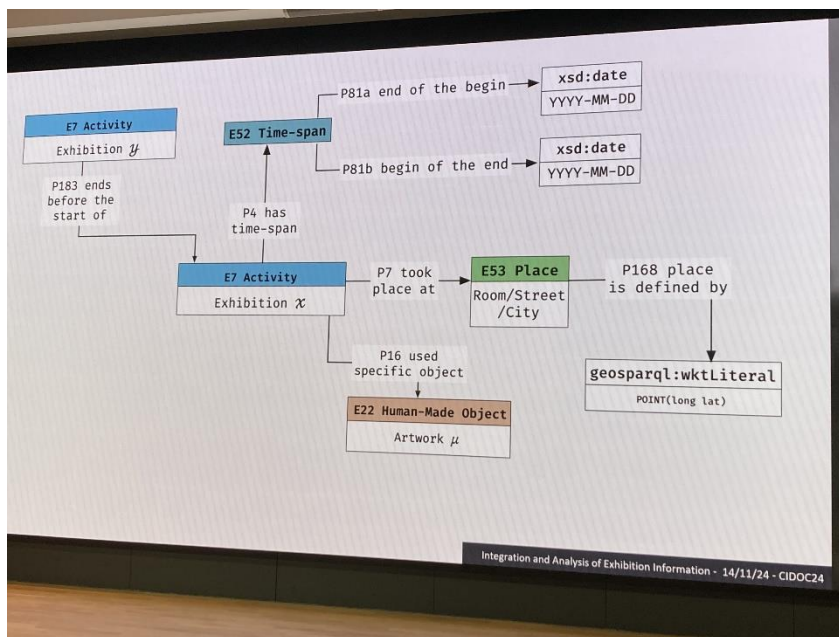
ICOMs kommitté CIDOC arbetar med dokumentation av museisamlingar och bildades redan 1950. Rubrik för årets konferens var ”Everything is connected”. Ett återkommande tema var därför hur museerna kan möjliggöra att koppla ihop data och information från olika aktörer, till exempel genom öppna data.

Ett exempel på hur man kan använda öppna data kom från en forskare, Nicola Carboni från Geneves universitet. Föredraget hade rubriken *Integration and Analysis of Exhibition Information* och behandlade ett forskningsprojekt på universitetet i Geneve. Syftet med projektet var att genom att kombinera data från olika källor kartlägga utvecklingen när det gäller konstutställningar från 1800- till 1900-tal, framför allt i Europa och USA. Genom att föra samman information blev det också möjligt att följa enskilda konstnärer och deras verk, både tidsmässigt och geografiskt. Det gick till exempel att se när och var vissa specifika konstverk varit utställda. Genom att kombinera geografiska och tidsmässiga data kunde man också se var konstnärer verksamma i Paris bodde och hade sina ateljéer under olika tidpunkter.

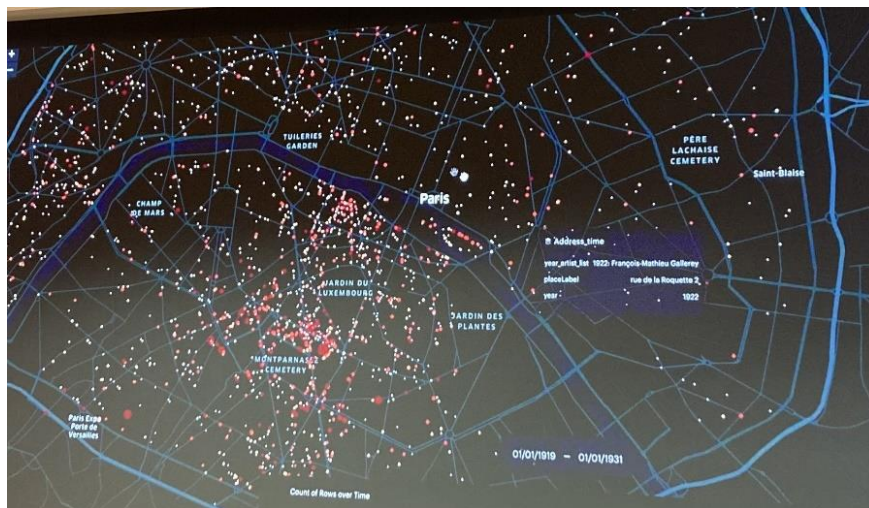
När det gäller information om utställningar finns det många olika aspekter som ska tas med. Det kan till exempel vara de objekt som ställts ut, de konstnärer som deltagit, var utställningen var, under vilken tidsperiod och vem som organiserade den. För att definiera och koppla ihop händelser, personer, platser, processer och verk samt vilka källor informationen kommer ifrån behövs en ontologi. Man behöver också visa i vilken ordning aktiviteter sker, att finansiering sker innan själva utställningen äger rum t ex. Relationer mellan personer och händelser kan visa på maktstrukturer inom konstvärlden, vilka som finansierar och organiserar utställningarna.

För att kunna sammanställa data från olika källor hade man använt CIDOC Conceptual Reference Model (CRM). CRM är ett verktyg just för att integrera kulturhistorisk information genom att skapa relationer mellan begrepp som kan komma från olika dataset. Informationen i det här projektet kom från ett flertal olika databaser över utställningar och kataloger. Några av de databaser som nämndes var Basart, som är en databas över utställningskataloger, MOMAs Exhibition Index och Database of Modern Exhibitions. Gemensamt för dessa är att de har öppna data som rör konstutställningar. Genom att använda CRM kunde man definiera personer, roller, verk, platser och aktiviteter och koppla samman informationen om dessa.

Visualisering av mappning av data med CRM.

Just var konstnärer har bott, ställt ut och haft ateljéer med Paris som exempel lämpar sig förstås bra att visualisera med en karta. Här kan man se det i form av prickar över Paris gatunät, där personer bott, haft ateljéer och ställt ut. Många av föreläsarna visade exempel på hur data kan visualiseras, på olika fantasifulla sätt, med bubblor, färger etc.

Karta över Paris med markeringar av platser kopplade till utställningar och konstnärer.

Många föredrag under konferensens var väldigt givande, men just det här tyckte jag var ett intressant exempel på vad som kan uppnås när forskare faktiskt använder de öppna data som finns tillgängliga. Genom att sammanföra information från olika källor har man skapat ny och spännande kunskap om konstscenen i Paris under 1800-talet och de konstnärer som verkade där. Det kan berätta mycket om de kontaktnät som fanns och kanske hur konstnärer inspirerades av

varandra. Det kan också enligt Carboni ge insikter om maktstrukturer inom konsten, vilka som styrde över utställningarna, finansierade dem etc. Allt detta gick att presentera på ett pedagogiskt och överskådligt sätt. Det var också ett tydligt sätt att visa hur CRM används för att beskriva relationer och strukturera information.

Projektet går att se på bit.ly/exhibitionsModel

Något som återkom under konferensen var att flera föredragshållare pratade om att museerna inte ska vara fixerade vid att data måste vara perfekta innan de kan delas. Carboni betonade också detta, det viktigaste för forskningen är att data är öppna. De behöver inte vara perfekta, forskarna är vana vid att data kan vara röriga och kan arbeta med dem ändå.

Flera av punkterna i programmet behandlade förstås AI och maskininlärning ur olika aspekter vilket också är värt att nämna. Ett exempel på hur man använt AI var Georgia O'Keefe-museets projekt med en chatbot som interagerar med besökare på hemsidan. Syftet var att bjuda in besökaren, uppmuntra nyfikenhet och ge utrymme för att ställa alla möjliga frågor utan att behöva oroa sig för om de var för enkla eller ”dumma”. Men även andra föredragshållare tog upp exempel på projekt och erfarenheter av AI, både positiva och negativa. Att arbetet med maskininlärning kräver mycket förarbete och handpåläggning och att det finns en risk att AI förstärker bristen på mångfald var några exempel på frågor som togs upp.

Att vara på plats i Rijksmuseums lokaler gav naturligtvis också möjligheten att se museets utställningar. Som extra bonus erbjöds den sista dagen en presentation av det enorma projekt som dragits igång i samband med konserveringen av Rembrandts Nattvakten. Projektet har genererat en stor mängd information redan, trots att arbetet hittills mest bestått av förberedelse och forskning och att konserveringen bara påbörjats. Representanter för några av de olika

yrkesgrupper som deltagit i projektet – antikvarier, konservatorer och IT-ansvariga – presenterade sitt arbete.

Eftersom verket har en så central position i utställningarna och stor betydelse för museets samlingar har man valt att göra konserveringen på plats i utställningslokalerna. Allt arbete sker i ett avgränsat och inglasat rum där besökarna kan titta på medan det pågår. Som konferensdeltagare fick vi möjlighet att gå in i glasburen och se bland annat den jättestora hissmekanism som byggts för att kunna hantera duken och för att konservatorerna ska kunna arbeta.

Jag vill avsluta med att tacka svenska ICOM för resebidraget som möjliggjort att delta i denna konferens som givit oss mycket inspiration för framtida arbete med våra samlingar och databaser.

Frida Granat

Antikvarie, Stadsmuseet i Stockholm